

***Sprawozdanie Zarządu
z działalności
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za okres 6 miesięcy zakończony
dnia 30.06.2016 r.***

Warszawa, 28 września 2016 roku.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE	3
2.1.	<i>Struktura Grupy Kapitałowej – spółki podlegające konsolidacji .....</i>	<i>4</i>
2.2.	<i>Władze Banku BPS S.A. ....</i>	<i>5</i>
2.3.	<i>Skład Zarządów pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej.....</i>	<i>6</i>
2.4.	<i>Akcjonariat Banku BPS S.A. ....</i>	<i>8</i>
2.5.	<i>Zasady Ładu Korporacyjnego.....</i>	<i>9</i>
III.	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE DZIAŁALNOŚCI GRUPY	10
IV.	PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ	11
4.1.	<i>Działalność Banku BPS S.A.....</i>	<i>11</i>
4.1.1.	<i>Działalność zrzeszeniowa .....</i>	<i>11</i>
4.1.2.	<i>Działalność komercyjna .....</i>	<i>12</i>
4.2.	<i>Działalność realizowana przez spółki Grupy.....</i>	<i>14</i>
V.	SYTUACJA FINANSOWA I WYNIKI GRUPY KAPITAŁOWEJ	17
5.1.	<i>Rachunek zysków i strat .....</i>	<i>17</i>
5.2.	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej .....</i>	<i>20</i>
5.2.1.	<i>Aktywa.....</i>	<i>20</i>
5.2.2.	<i>Pasywa.....</i>	<i>22</i>
VI.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM WŁASNYM	23
VII.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	25
7.1.	<i>Ryzyko kredytowe.....</i>	<i>25</i>
7.2.	<i>Ryzyko płynności.....</i>	<i>27</i>
7.3.	<i>Ryzyko rynkowe.....</i>	<i>28</i>
7.4.	<i>Ryzyko operacyjne.....</i>	<i>29</i>
VIII.	DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA I PUBLIC RELATIONS	30
IX.	PLANY GRUPY NA PRZYSZŁOŚĆ	30

I. WSTĘP

Grupę Kapitałową tworzą: Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz specjalistyczne spółki, które uzupełniając ofertę Banku, realizują jednocześnie własne cele biznesowe. Zainteresowanie klientów nowoczesnymi produktami finansowymi oraz ograniczone możliwości pozyskania nowych klientów poprzez oferowanie produktów czysto bankowych skłoniło Bank do powołania w Grupie BPS odrębnych podmiotów świadczących specjalistyczne usługi finansowe. Spółki zależne udostępniają klientom w jednym miejscu wystandaryzowane produkty, takie jak m.in.: usługi leasingowe, factoringowe, inwestycyjne i inne, świadczone dotychczas przez inne podmioty. Grupa Kapitałowa prowadzi operacje zarówno w polskich złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

W I półroczu 2016 r. dochód Grupy Kapitałowej, obliczony jako suma wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji i opłat, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wyniku z pozycji wymiany, wyniku na działalności inwestycyjnej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych netto, wyniósł 335 778 tys. zł, natomiast w I półroczu 2015 r. 207 028 tys. zł. Dochód ten pochodzi w całości z działalności prowadzonej na terenie Polski. Na koniec czerwca 2016 r. stopa zwrotu z aktywów Grupy, obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej, wyniosła 0,89 %, podczas gdy przed rokiem ukształtowała się na poziomie minus 0,42 %.

II. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE

W I półroczu 2016 r. w Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. miały miejsce następujące zmiany:

- BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. – podwyższenie kapitału akcyjnego o 7 mln zł (na dzień 30.06.2016 r. emisja nie została jeszcze zarejestrowana w KRS);
- BPS Nieruchomości Sp. z o.o. – zarejestrowanie w KRS podwyższenia kapitału o kwotę 12 mln zł (emisja miała miejsce w 2015 r.);
- FW Południe Sp. z o.o. – podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 1 mln zł. Na dzień 30.06.2016 r. kapitał zakładowy wyniósł 1,4 mln zł. Procentowy udział Grupy w głosach zwiększył się z poziomu 79,48 % na koniec 2015 r. do 89,07 % na koniec czerwca 2016 r.;
- BPS Inwestycje 1 Sp. z o.o. – zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego. Na dzień 30 czerwca 2016 roku kapitał zakładowy wyniósł 115 tys. zł. Procentowy udział Grupy w głosach zwiększył się z poziomu 58,60 % na koniec 2015 r. do 68,24 % na koniec czerwca 2016 r.;
- BPS Inwestycje 2 Sp. z o.o. – zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego. Na dzień 30 czerwca 2016 roku kapitał zakładowy wyniósł 110 tys. zł. Procentowy udział Grupy w głosach zwiększył się z poziomu 58,60 % na koniec 2015 r. do 68,24 % na koniec czerwca 2016 r.;
- Zakład Leczniczy Uzdrowisko Nałęczów S.A. – zwiększenie udziału Grupy w głosach z poziomu 89,92 % na koniec 2015 r. do 89,94 % na koniec czerwca 2016 r., spowodowane wykupem akcji pracowniczych;
- BPS 3 NS FIZ – zmniejszenie udziału Grupy w głosach z poziomu 50,00 % na koniec 2015 r. do 46,88 % na koniec czerwca 2016 r., spowodowane objęciem emisji certyfikatów przez podmioty spoza Grupy;
- Zielony FIZ AN – zwiększenie udziału Grupy w głosach z poziomu 79,48 % na koniec 2015 r. do 89,07 % na koniec czerwca 2016 r. Wzrost zaangażowania był wynikiem objęcia przez Grupę emisji certyfikatów;

- Feniks FIZ AN – zwiększenie udziału Grupy w głosach z poziomu 77,64 % na koniec 2015 r. do 81,76 % na koniec czerwca 2016 r. Wzrost zaangażowania był wynikiem objęcia przez Grupę emisji certyfikatów;
- Dynamiczna dwudziestka z Ochroną Kapitału FIZ – zmniejszenie udziału Grupy w głosach z poziomu 100,00 % na koniec 2015 r. do 0,02 % na koniec czerwca 2016 r., spowodowane objęciem emisji certyfikatów przez podmioty spoza Grupy;
- BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN – zwiększenie udziału Grupy w głosach z poziomu 58,60 % na koniec 2015 r. do 68,34 % na koniec czerwca 2016 r. Wzrost zaangażowania był wynikiem objęcia przez Grupę emisji certyfikatów;
- Rut Pasz Sp. z o.o. – zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego. Procentowy udział Grupy w głosach zwiększył się z poziomu 40,19 % na koniec 2015 r. do 42,32 % na koniec czerwca 2016 r.

2.1. Struktura Grupy Kapitałowej – spółki podlegające konsolidacji

Grupę jednostek objętych sprawozdaniem skonsolidowanym, według stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. stanowiły Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz niżej wymienione podmioty:

Wyszczególnienie	Procentowy udział Grupy w głosach	Metoda konsolidacji
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	100,00%	
Centrum Finansowe Banku BPS S.A.	84,24%	
IT BPS Sp. z o.o.	100,00%	
BPS Nieruchomości Sp. z o.o.	100,00%	
BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.	100,00%	
BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	100,00%	
BPS Doradztwo S.A. (dawniej Dom Inwestycyjny Libero S.A.)	100,00%	
BPS Leasing S.A.	100,00%	
BPS Faktor S.A.	76,00%	
ABC Finanse S.A.	100,00%	
Veni S.A.	100,00%	Pełna
BS Leasing S.A.	100,00%	
QRS Finanse S.A.	100,00%	
Con –Finance Sp. z o.o.	100,00%	
FW Południe Sp. z o.o.	89,07%	
BPS Inwestycje 1 Sp. z o.o.	68,24%	
BPS Inwestycje 2 Sp. z o.o.	68,24%	
Uzdrowisko Iwonicz S.A.	99,48%	
Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów S.A.	89,94%	
Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A.	99,69%	
Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A.	99,78%	
RUT-PASZ Sp. z o.o.	42,32%	Praw własności

Na dzień 30 czerwca 2016 r. Grupa Kapitałowa posiadała certyfikaty inwestycyjne następujących Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych:

Wyszczególnienie	Procentowy udział Grupy w głosach	Metoda konsolidacji
BPS 1 NS FIZ	96,38%	
BPS 3 NS FIZ	46,88%	
BPS 4 NS FIZ	50,94%	
Quantum 1 FIZ AN	100,00%	
Quantum 2 FIZ AN	100,00%	
Quantum 7 FIZAN (dawniej: Harenda 7 FIZ)	100,00%	Pełna
Uzdrowiska Polskie FIZ AN	100,00%	
Contango FIZ	77,88%	
Contango 2 FIZ	100,00%	
Zielony FIZ AN	89,07%	
Feniks FIZ AN	81,76%	
BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN (dawniej TRUST FIZ AN)	68,34%	

2.2. Władze Banku BPS S.A.

Zarząd Banku – zgodnie ze Statutem – prowadzi sprawy Banku i reprezentuje go na zewnątrz. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku. Do szczególnych obowiązków Rady należy powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Banku, opiniowanie wszelkich wniosków i spraw wymagających uchwały Walnego Zgromadzenia, wybór biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe, zatwierdzanie rocznych planów finansowych i wieloletnich programów rozwoju Banku, zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego Banku i regulaminu działania Zarządu Banku. Ponadto, działając w ramach określonych przepisami prawa, uprawnień i kompetencji, Rada Nadzorcza realizuje swoje zadania dokonując analizy sytuacji: ekonomiczno-finansowej Banku, kapitałowej, bieżącej działalności Banku – w tym spraw związanych z oceną systemu zarządzania, analizy i oceny działalności audytu i kontroli wewnętrznej, zgodności procedur oraz rzetelności sprawozdawczości zewnętrznej i wewnętrznej Banku. Walne Zgromadzenie Banku wybiera Członków Rady Nadzorczej spośród osób reprezentujących akcjonariuszy, z zastrzeżeniem, że dwaj niezależni członkowie Rady (spełniający kryterium odpowiedniości i niezależności, ustalone w procedurze dokonywania ocen odpowiedniości i niezależności kandydatów na członków Rady Nadzorczej, a także ocen Rady Nadzorczej oraz jej członków w trakcie kadencji) nie mogą być akcjonariuszami lub ich pełnomocnikami uprawnionymi do wykonywania głosu na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Zmiany w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku w I półroczu 2016 roku

W I półroczu 2016 roku nie było zmian w składzie Zarządu Banku. Od dnia 27 stycznia 2015 roku Zarząd Banku pracuje w następującym składzie:

Tabela 1. Skład osobowy Zarządu Banku BPS S.A. na dzień 30 czerwca 2016 r.

Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja
Zdzisław Kupczyk	Prezes Zarządu
Artur Adamczyk	Wiceprezes Zarządu
Piotr Chrzanowski	Wiceprezes Zarządu
Dariusz Olkiewicz	Wiceprezes Zarządu

W dniu 23 marca 2016 roku, realizując nałożony na Bank przez Komisję Nadzoru Finansowego warunek dotyczący powołania do Rady Nadzorczej dwóch niezależnych Członków Rady, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku dokonało wymaganego wyboru uzupełniającego, powołując do składu Rady: Pana Sławomira Juszczyka oraz Pana Andrzeja Pawlika.

W związku z powyższym skład Rady Nadzorczej kadencji obejmującej lata 2013-2017 na dzień 30 czerwca 2016 roku przedstawiał się następująco:

Tabela 2. Skład osobowy Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Adam Jan Dudek	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Roman Hryniewicz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Roman Marian Domański	Sekretarz Rady Nadzorczej
Zbigniew Bodzioch	Członek Rady Nadzorczej
Józef Błażej Czysty	Członek Rady Nadzorczej
Dariusz Jasiński	Członek Rady Nadzorczej
Sławomir Krzysztof Juszczyk	Członek Rady Nadzorczej
Paweł Antoni Kapel	Członek Rady Nadzorczej
Witold Marcin Morawski	Członek Rady Nadzorczej
Barbara Marta Pasierb	Członek Rady Nadzorczej
Piotr Janusz Piasecki	Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Zdzisław Pawlik	Członek Rady Nadzorczej
Hanna Barbara Ruszczyńska	Członek Rady Nadzorczej
Czesław Swacha	Członek Rady Nadzorczej
Tadeusz Tur	Członek Rady Nadzorczej
Zdzisław Wojdak	Członek Rady Nadzorczej
Jerzy Woźniczko	Członek Rady Nadzorczej

2.3. Skład Zarządów pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej

Skład Zarządów poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej przedstawia się następująco:

Funkcja	Imię i nazwisko
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	
Prezes Zarządu	Maciej Trybuchowski
Wiceprezes Zarządu	Katarzyna Nowocień-Dycha (odwołana z dniem 5 września 2016 r.)
Centrum Finansowe Banku BPS S.A.	
Prezes Zarządu	Ryszard Buńko
BPS Doradztwo S.A.	
Prezes Zarządu	Dariusz Zieliński
BPS Leasing S.A.	
Prezes Zarządu	Sławomir Szurnicki
Członek Zarządu	Adam Surowski
BPS Faktor S.A.	
Prezes Zarządu	Piotr Konieczka
IT BPS Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Jerzy Frydlewicz
BS Leasing S.A.	
Prezes Zarządu	Sławomir Szurnicki
BPS Nieruchomości Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Monika Królikowska
BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Joanna Ciarczyńska
BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	
Prezes Zarządu	Cezary Iwański
Wiceprezes Zarządu	Krzysztof Tokarski
Veni S.A.	
Prezes Zarządu	Roman Szuleko
Wiceprezes Zarządu	Sławomir Budzik
ABC Finanse S.A.	
Prezes Zarządu	Katarzyna Woźniak
Uzdrowisko Iwonicz S.A.	
Prezes Zarządu	Piotr Komornicki
Wiceprezes Zarządu	Emilian Pyra
Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A.	
Prezes Zarządu	Stanisław Borkowski
Wiceprezes Zarządu	Piotr Marczyk
Wiceprezes Zarządu	Mariusz Szmit
Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A.	
Prezes Zarządu	Andrzej Murawski
Członek Zarządu	Tadeusz Widuch
Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A.	
Prezes Zarządu	Stanisław Borkowski
Wiceprezes Zarządu	Piotr Marczyk
Wiceprezes Zarządu	Mariusz Szmit
QRS Finanse S.A.	
Prezes Zarządu	Piotr Antonowicz
Con-Finance Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Piotr Antonowicz
FW Południe Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Jolanta Wajszczuk

Funkcja	Imię i nazwisko
BPS Inwestycje 1 Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Piotr Szynalski
Członek Zarządu	Dominika Malec
BPS Inwestycje 2 Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Piotr Szynalski
Członek Zarządu	Dominika Malec
RUT-PASZ Sp. z o.o.	
Prezes Zarządu	Andrzej Siwecki

2.4. Akcjonariat Banku BPS S.A.

Na 30 czerwca 2016 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. składał się z 380 411 234 szt. akcji o wartości nominalnej 1 zł każda.

Tabela 3. Kapitał zakładowy Banku BPS S.A. na 30.06.2016 r.

Wyszczególnienie	Ilość akcji (szt.)	Wartość akcji (zł)
A	2 000 000	2 000 000
B	12 000 000	12 000 000
C	4 000 000	4 000 000
D	2 000 000	2 000 000
E	1 865 000	1 865 000
F	1 517 700	1 517 700
H	74 864 077	74 864 077
I	35 000 000	35 000 000
J	66 623 388	66 623 388
K	115 461 039	115 461 039
L	14 708 211	14 708 211
M	24 000 000	24 000 000
N	57 127	57 127
O	12 022 169	12 022 169
P	15 000	15 000
R	2 277 523	2 277 523
S	12 000 000	12 000 000
Ogółem	380 411 234	380 411 234

W strukturze akcjonariatu Banku BPS S.A. dominują banki spółdzielcze, posiadając łącznie 82,8 % akcji, w tym banki zrzeszone 79,7 %.

Tabela 4. Struktura akcjonariatu Banku BPS S.A. na 30.06.2016 r.

Wyszczególnienie	Ilość akcji (szt.)	Udział w kapitale zakładowym
Banki Spółdzielcze:	315 141 896	82,8%
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	303 351 272	79,7%
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	1 344 431	0,4%
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	10 446 193	2,7%
Inne Banki Polskie	11 452 898	3,0%
Banki Zagraniczne	4 217 815	1,1%
Pozostali akcjonariusze:	48 990 837	12,9%
- osoby fizyczne	1 518 970	0,4%
- pozostali	47 471 867	12,5%
Bank BPS S.A.	607 788	0,2%
Razem	380 411 234	100,0%

W dniu 23 listopada 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęło Uchwałę Nr 3/2015 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku w granicach kapitału docelowego, na mocy której w I kwartale 2016 roku przeprowadzone zostały emisje akcji serii O, P, R i S. Po rejestracji akcji w KRS (w dniach 16.03.2016 r. oraz 08.04.2016 r.) kapitał zakładowy Banku BPS S.A. zwiększył się do poziomu 380 411 234 zł.

Według stanu na 30 czerwca 2016 roku Bank posiadał 607 788 sztuk akcji własnych o wartości 2 127 258,00 zł. W 2012 roku, na mocy uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 czerwca 2012 roku, w ramach utworzonego kapitału rezerwowego na nabycie akcji własnych, Bank nabył (od akcjonariusza mniejszościowego) 1 134 268 sztuk akcji własnych.

W IV kwartale 2015 roku, po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej, część tych akcji (526 480 sztuk) została zbyta na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych.

2.5. Zasady Ładu Korporacyjnego

Decyzją Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 2 grudnia 2014 roku oraz Rady Nadzorczej, Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. przyjął Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 roku. Zasady Ładu Korporacyjnego są zbiorem zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanych, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania. Stają się istotnym dokumentem programowym w strategicznej polityce korporacyjnej Banku, który kształtuje odpowiednie modele postępowania.

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., wykonując Uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, implementuje Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 roku, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru i specyfiki działania Banku z następującymi wyjątkami:

- 1) nie stosuje się zapisu § 8 ust. 4 w brzmieniu: „Instytucja nadzorowana, gdy jest to uzasadnione liczbą udziałowców, powinna dążyć do ułatwiania udziału wszystkim udziałowcom w zgromadzeniu organu stanowiącego instytucji nadzorowanej, między innymi poprzez zapewnienie możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego.” ;
- 2) nie stosuje się zapisów: § 11 ust. 3, § 49 ust.4, § 52 ust. 2, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57 jako nie dotyczących Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Poruszają one kwestie transakcji z podmiotami powiązanymi, modeli postępowania, jeśli w Banku nie funkcjonuje komórka audytu, wykonywania uprawnień z aktywów nabytych na ryzyko klienta.

Informacje dotyczące stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku BPS S.A. dostępne są na stronie internetowej www.bankbps.pl

III. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE DZIAŁALNOŚCI GRUPY

Wzrost gospodarczy

W pierwszym półroczu 2016 r. koniunktura w Polsce i Europie nie odbiegała istotnie od tendencji obserwowanych przed rokiem. Według danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, Produkt Krajowy Brutto w pierwszym półroczu 2016 r. wzrósł w ujęciu realnym o 3,1 % r/r, wobec 3,4 % r/r w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spośród składowych PKB głównym filarem wzrostu, była konsumpcja gospodarstw domowych, którą wspomagała poprawa sytuacji na rynku pracy.

Sytuacja na rynku pracy

Średnie tempo wzrostu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2016 r. wyniosło 2,7 % w ujęciu rocznym, wobec 1,1 % wzrostu przed rokiem. Równocześnie nastąpiło istotne ograniczenie stopy bezrobocia rejestrowanego, która na koniec czerwca 2016 r. wyniosła 8,8 %, wobec 10,2 % w czerwcu 2015 r. Zwiększony popyt na pracę przełożył się również na wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Po uwzględnieniu wskaźnika inflacji, średnie wynagrodzenie w pierwszym półroczu 2016 r. wzrosło o 5,1 % r/r, tj. o 0,4 pp. więcej niż przed rokiem. W efekcie, zwiększenie siły nabywczej płac dodatkowo wspierało utrzymanie gospodarki na ścieżce wzrostu.

Inflacja

W pierwszym półroczu 2016 r. średni wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł minus 0,9 % r/r, wobec spadku o 1,2 % w analogicznym okresie roku poprzedniego. Głównym czynnikiem wpływającym na spadek cen konsumpcyjnych w pierwszym półroczu 2016 r. był niższy niż przed rokiem poziom cen ropy naftowej na rynkach światowych, który przełożył się na wyraźny spadek cen paliw w Polsce (o 10,9 % w ujęciu rocznym).

Stopy procentowe

Ze względu na fakt, iż niski poziom wskaźnika inflacji w pierwszym półroczu 2016 r. był konsekwencją czynników, na które Rada Polityki Pieniężnej nie ma wpływu (ceny surowców na światowych rynkach), władze monetarne nie zmieniły poziomu stóp procentowych NBP. W efekcie, stopa referencyjna na koniec czerwca 2016 r. wyniosła 1,50 %, bez zmian w porównaniu ze stanem na koniec czerwca 2015 r. Stabilizacja stóp procentowych NBP przełożyła się na poziom stawek rynkowych, które nie uległy istotnym zmianom. Na koniec czerwca 2016 r.

WIBOR 1M i WIBOR 3M ukształtowały się na poziomie odpowiednio 1,65 % oraz 1,71 %, wobec 1,66 % i 1,72 % przed rokiem.

Kurs walutowy

W pierwszym półroczu 2016 r. średni kurs EUR/PLN i USD/PLN wyniósł odpowiednio 4,37 zł i 3,91 zł. Tym samym, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego złoty osłabił się wobec euro o 0,23 zł, zaś wobec dolara o 0,20 zł. Osłabienie złotego w okresie sześciu miesięcy 2016 r. było m.in. konsekwencją nieoczekiwanego obniżenia w połowie stycznia 2016 r. przez agencję ratingową S&P oceny wiarygodności kredytowej Polski. Negatywny wpływ tego wydarzenia na kurs złotego został podtrzymany także w kolejnych miesiącach, do czego przyczyniła się obniżka perspektywy ratingu Polski przez kolejną agencję (Moody's) w połowie maja.

IV. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

4.1. Działalność Banku BPS S.A.

Cechą wyróżniającą Bank BPS S.A. na tle rynku jest specyficzny charakter prowadzonej działalności bankowej, która opiera się na dwóch filarach: działalności zrzeszeniowej i bankowości komercyjnej. Działania Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. koncentrują się przede wszystkim na budowie i rozwoju potencjału biznesowego banków spółdzielczych.

4.1.1. Działalność zrzeszeniowa

Bank BPS S.A. wspólnie z 356 bankami spółdzielczymi tworzy Zrzeszenie, obejmujące blisko 64 % wszystkich banków spółdzielczych działających w Polsce. Dodatkowo, współpracuje z Krakowskim Bankiem Spółdzielczym oraz z Bankiem Spółdzielczym w Brodnicy.

Realizując funkcje zrzeszeniowe świadczy szeroki zakres usług dla banków spółdzielczych i równocześnie jest ich partnerem biznesowym i reprezentantem. Działa na rzecz ich rozwoju zapewniając obsługę finansową, realizuje rozliczenia, zagospodarowuje nadwyżki środków pieniężnych, a także współuczestniczy w zaspokajaniu potrzeb kredytowych klientów banków spółdzielczych w ramach konsorcjów. Banki spółdzielcze mają dostęp do najnowszych produktów i rozwiązań finansowych, dzięki czemu mogą oferować nowoczesne usługi po konkurencyjnych cenach, dostosowanych do potrzeb różnych grup klientów oraz poszczególnych regionów kraju. Zadania realizowane w obszarze współpracy z bankami spółdzielczymi obejmują m.in.:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa płynnościowego Zrzeszenia, przede wszystkim poprzez oferowanie instrumentów finansowych dedykowanych bankom spółdzielczym;
- 2) wspieranie banków spółdzielczych w ograniczaniu ryzyka prowadzonej działalności, interpretowanie nowych przepisów i pomoc w ich wdrażaniu;
- 3) wspomaganie banków spółdzielczych w zarządzaniu ryzykiem finansowym;
- 4) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości elastycznego i bezpiecznego lokowania środków pochodzących z nadwyżek płynnościowych banków;
- 5) pośrednictwo w obrocie dewizowym i bezgotówkowym;
- 6) usługi w zakresie obsługi kart płatniczych oraz systematyczne wspieranie BS-ów w rozbudowie sieci bankomatów;

- 7) prowadzenie rozliczeń dopłat do odsetek od kredytów preferencyjnych, aktywne działania w ich pozyskiwaniu oraz reprezentowanie Zrzeszenia w kontaktach z donatorami;
- 8) obsługę funduszy pomocowych służących przede wszystkim wzmocnieniu bezpieczeństwa kapitałowego banków spółdzielczych oraz wspierających rozwój nowych technologii informatycznych.

W dniu 31 grudnia 2015 r. w Zrzeszeniu BPS utworzony został System Ochrony Instytucjonalnej, spełniający kryteria określone w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia CRR na podstawie Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zawartej przez 241 zrzeszonych banków spółdzielczych oraz Bank BPS S.A. Treść umowy jest zgodna z projektem zatwierdzonym 22 grudnia 2015 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Liczba uczestników Systemu Ochrony systematycznie wzrasta. W 2016 r. dołączyły do niego kolejno: w marcu br. - 4 banki spółdzielcze, w maju br. - 4 banki spółdzielcze oraz w czerwcu br. - 10 banków spółdzielczych. Na koniec czerwca 2016 r. liczba BS-ów uczestniczących w Systemie Ochrony wyniosła 259.

Rolę jednostki zarządzającej Systemem pełni powołana Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której członkami są wszyscy Uczestnicy.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR, głównym celem Systemu Ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego z jego członków. Przepisy te zostały wprowadzone do prawodawstwa krajowego w znowelizowanej ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Wdrożone zostały mechanizmy ograniczające ryzyko przeniesienia na System Ochrony problemów finansowych podmiotów znajdujących się poza nim. Opracowano i wprowadzono nowe, bardziej restrykcyjne limity zaangażowania finansowego Banku BPS S.A. w zrzeszonych bankach spółdzielczych, zmniejszające możliwości finansowania banków spoza Systemu. W II kwartale br. rozszerzony został katalog produktów płynnościowych o kredyt stabilizacyjny dla banków spółdzielczych, niebędących uczestnikami Systemu Ochrony, funkcjonujący jako bezwarunkowe zobowiązanie pozabilansowe, które może być zaliczane do rezerwy płynności.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem została wyposażona w odpowiednie uprawnienia ustawowe oraz umowne. Dysponuje także środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach Funduszu Zabezpieczającego i Depozytu Obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności.

Bank BPS S.A. podjął działania odnośnie wzmocnienia nadzoru nad sytuacją ekonomiczno-finansową zrzeszonych banków spółdzielczych, sprawowanego w ramach posiadanych kompetencji, poprzez zawarcie Porozumienia ze Spółdzielnią zarządzającą Systemem Ochrony w zakresie stosowania jednolitych kryteriów oceny. Wspólna metodologia pozwoli na wykorzystanie możliwości porównywania osiągniętych wyników, nie tylko w Systemie Ochrony, ale w całym Zrzeszeniu oraz uwzględnienie poziomu ryzyka akceptowalnego w Systemie.

Utworzenie Systemu Ochrony Instytucjonalnej jest przedsięwzięciem, które dzięki wprowadzonym mechanizmom kontrolnym i pomocowym, może w istotnym stopniu zwiększyć bezpieczeństwo sektora bankowości spółdzielczej, a w dłuższej perspektywie poprawić jego pozycję konkurencyjną.

4.1.2. Działalność komercyjna

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność komercyjną. W swojej działalności Bank stosuje podział klientów na następujące segmenty rynkowe: bankowość detaliczna, agrobiznes, biznes, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, instytucje samorządowe,

którym oferuje dostosowaną do ich potrzeb ofertę. Przy jej tworzeniu wykorzystywana jest znajomość odrębnych potrzeb sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz szeroko rozumianego agrobiznesu.

Oferta depozytowa

W swojej ofercie dla klientów biznesowych oraz klientów detalicznych Bank posiada pełną gamę produktów oszczędnościowych, rozliczeniowych oraz kart płatniczych. W I półroczu 2016 r. podejmowano szereg działań związanych z rozwojem oferty produktowej Banku w tym obszarze. Między innymi dokonano zmian w ofercie BPS TFI dystrybuowanej przez Bank – Program Systematycznego Inwestowania „Akumulacja Kapitału”. Wprowadzono zmiany dostosowujące produkt do warunków rynkowych i umożliwiające klientom długoterminowe oszczędzanie na czas nieokreślony (dotychczas produkt dostępny był jedynie przez okres 5 lat). Przeprowadzono szereg akcji promocyjnych dotyczących takich produktów jak „VipKonto”, „Ikonto 500 plus”, naklejka zbliżeniowa, czy fundusze inwestycyjne BPS FIO i BPS SFIO.

Oferta kredytowa

Bank BPS S.A. posiada w swojej ofercie produkty kredytowe dedykowane wszystkim segmentom klientów. Do najistotniejszych działań realizowanych w I półroczu 2016 r. przez Bank w zakresie polityki produktowej należy zaliczyć:

- 1) opracowanie nowych produktów bankowych, m.in. dla klientów z segmentu AGRO z dopłatami do oprocentowania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tj.:
  - a) nieoprocentowanego kredytu obrotowego dla producentów rolnych pod dopłaty bezpośrednie (tzw. linia kredytowa KO),
  - b) kredytu kłęskowego inwestycyjnego dla dużych przedsiębiorstw (tzw. linia kredytowa KD01),
  - c) kredytu kłęskowego obrotowego dla dużych przedsiębiorstw (tzw. linia kredytowa KD02).Wprowadzono również produkt pod nazwą „Limit Zaangażowania” będący przyznaną maksymalnie dopuszczalną kwotą zaangażowania Banku w finansowanie bieżącej działalności klienta, w ramach wyznaczonej grupy produktów kredytowych o charakterze obrotowym;
- 2) wdrożenie do oferty kredytowej:
  - a) Ubezpieczenia Niskiego Wkładu Własnego (dot. kredytów hipotecznych), które umożliwiają udzielanie kredytów do poziomu LTV 90 %. Aktualnie na rynku kredyty z poziomem LTV powyżej 85 % udzielane są jedynie przez 10 banków;
  - b) produktu związanego z Ustawą o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy. Klienci będą mogli ubiegać się o pomoc w spłacie z funduszu zarządzanego przez BGK;
- 3) wdrożenie nowych produktów ubezpieczeniowych:
  - a) „ŻYCIE PLUS KLIENTA BANKU” – ubezpieczenie na życie z ryzykami „okołorodzinnymi”, z szerokim zakresem świadczeń (w tym: narodziny dziecka, nieszczęśliwe wypadki, pobyt w szpitalu, śmierć rodziców/teściów, uszczerbek na zdrowiu, poważne zachorowanie),
  - b) „ŻYCIE PLUS RENTA” – ubezpieczenie na życie z ryzykiem trwałej i całkowitej niezdolności do pracy, jako zabezpieczenie finansowe przedsiębiorcy w postaci renty miesięcznej wypłacanej przez okres niezdolności do pracy,

- c) „CONCORDIA AGRO” – obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolnych i OC rolnika z ryzykami dodatkowymi zapewniającymi kompleksową ochronę w zakresie dobrowolnego zabezpieczenia pozostałego mienia od skutków pożaru czy kradzieży;
- 4) prowadzenie specjalnych akcji sprzedażowych generujących dodatkowe wolumeny i przychody odsetkowo-prowizyjne dla Banku.

Działalność inwestycyjna Banku

Działalność inwestycyjna Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. koncentruje się na lokowaniu wolnych środków głównie w instrumenty dłużne. W ramach operacji przeprowadzanych na dłużnych papierach wartościowych, podstawowym obszarem inwestycyjnym były bony pieniężne oraz obligacje Skarbu Państwa.

Przyjęcie takiej polityki pozwala pogodzić akceptowany przez Bank poziom rentowności, ze specyfiką działania Banku jako Banku Zrzeszającego, lokującego nadwyżki finansowe banków spółdzielczych w bezpieczne instrumenty finansowe pozwalające utrzymać limity płynnościowe.

Produkty transakcyjne

Bank BPS S.A. oferuje klientom instytucjonalnym transakcyjne rozwiązania bankowe, które można podzielić na: podstawowe produkty związane z rachunkami, płatnościami, usługami zarządzania gotówką, płynnością, kartami, kanałami dostępu, jak również produkty dopasowywane do indywidualnych potrzeb klientów. Produkty transakcyjne oferowane przez Bank ułatwiają efektywne zarządzanie przepływami pieniężnymi i płynnością spółek, grup kapitałowych i jednostek budżetowych oraz mają na celu podniesienie skuteczności operacyjnej i redukcję kosztów.

Produkty transakcyjne dzielą się na następujące kategorie:

- 1) produkty zarządzania płynnością (rachunek bieżący, płatności masowe);
- 2) produkty związane z płatnościami (przelewy krajowe i zagraniczne, polecenie zapłaty);
- 3) produkty zarządzania gotówką (wpłaty i wypłaty gotówkowe oraz usługi odbioru gotówki);
- 4) karty płatnicze;
- 5) bankowość elektroniczna;
- 6) produkty finansowania handlu (gwarancje, inkaso dokumentowe, akredytywy);
- 7) produkty skarbowe (transakcje walutowe i na instrumentach pochodnych, w celu zabezpieczenia przed różnego rodzaju ryzykiem, np. walutowym i stopy procentowej).

4.2. Działalność realizowana przez spółki Grupy

Spółki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej, zapewniają kompleksową obsługę finansową poprzez udostępnienie klientom w jednym miejscu wystandaryzowanych produktów, takich jak m.in.: usługi leasingowe, factoringowe i inwestycyjne, świadczone dotychczas przez inne podmioty.

Dom Maklerski Banku BPS S.A.

Spółka prowadzi działalność maklerską na rzecz klientów korporacyjnych i detalicznych. W ramach świadczonych usług Spółka:

- 1) organizuje oraz plasuje emisje papierów dłużnych (notowanych na GPW i na rynku Catalyst) i udziałowych;
- 2) pełni funkcję animatora dla emisji obligacji banków spółdzielczych oraz aktywnie współpracuje z nimi w organizowaniu finansowania dla ich klientów korporacyjnych;

- 3) wspólnie z bankami spółdzielczymi kieruje ofertę do jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorstw użyteczności publicznej;
- 4) świadczy usługi w zakresie wykonywania zleceń na regulowanym rynku giełdowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie oraz na rynku New Connect.

Centrum Finansowe Banku BPS S.A.

Przedmiotem działalności Spółki jest restrukturyzacja i windykacja niespłaconych należności, świadczona na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszonych banków spółdzielczych, a także częściowo na otwartym rynku poprzez wykup wierzytelności oferowanych w przetargach przez banki komercyjne. Przedmiotem działalności windykacyjnej są zarówno należności korporacyjne (zabezpieczone), detaliczne, jak i należności jednostek samorządu terytorialnego. Obsługuje ona przede wszystkim:

- 1) portfel należności trudnych powierzonych do odzyskania przez Bank BPS S.A. na podstawie umowy zlecenia;
- 2) pakiety własne wierzytelności kupionych na rynku otwartym;
- 3) pakiety wierzytelności własnych obsługiwanych na rzecz funduszy sekurytyzacyjnych zarządzanych na zlecenie BPS TFI S.A.

BPS Doradztwo S.A.

Spółka prowadzi działalność w sferze usług doradztwa finansowego.

BPS Leasing S.A. (dawniej Twój Leasing S.A.)

Spółka powołana została w celu świadczenia kompleksowych usług leasingu środków trwałych dla klientów Grupy Kapitałowej Banku BPS i zrzeszonych banków spółdzielczych. Spółka funkcjonowała dotychczas w modelu biznesowym opartym na finansowaniu transakcji WWL (Wykup Wierzytelności Leasingowych). W II połowie 2016 r. uruchomiony zostanie klasyczny model biznesowy oparty na finansowaniu transakcji kredytem celowym.

BS Leasing S.A.

Spółka powołana została dla realizacji transakcji leasingu zwrotnego nieruchomości należących do banków spółdzielczych zrzeszonych w Grupie BPS.

BPS Faktor S.A.

Spółka powołana została w celu świadczenia usług faktoringowych dla klientów Banku BPS S.A. oraz zrzeszonych banków spółdzielczych.

Oferta produktowa obejmuje szeroką gamę usług, w tym: faktoring z regresem, faktoring bez regresu krajowy, faktoring bez regresu eksportowy, faktoring odwrotny (finansowanie dostępne jest w złotych, euro i dolarach amerykańskich).

W ramach kompleksowej obsługi klientów, Spółka dodatkowo świadczy usługi związane z zarządzaniem należnościami, tj. monitorowanie, administrowanie, raportowanie i dochodzenie roszczeń (windykacja).

IT BPS Sp. z o.o.

Spółka jest integratorem rozwiązań informatycznych obsługujących instytucje z sektora bankowego. Administruje systemami informatycznymi Banku BPS, banków spółdzielczych oraz nadzoruje prace i rozwój infrastruktury

technicznej w całym Zrzeszeniu. Wdraża oprogramowanie i aplikacje, buduje i integruje sieci komputerowe, dostarcza i instaluje sprzęt komputerowy. Spółka opracowuje rozwiązania IT dla podmiotów z Grupy Kapitałowej Banku BPS i banków spółdzielczych oraz zapewnia niezbędne systemy informatyczne..

BPS Nieruchomości Sp. z o.o.

Spółka powołana została do obsługi administracyjnej, zarządzania majątkiem Banku BPS S.A., podmiotów z Grupy BPS oraz innych podmiotów zewnętrznych.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

Głównym zadaniem Spółki jest świadczenie usług najmu pomieszczeń oraz wyposażenia dla Banku BPS S.A. oraz spółek z Grupy Kapitałowej.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Zadaniem strategicznym Spółki jest dostarczenie Grupie BPS oraz jej klientom bogatej oferty produktów rynku kapitałowego, ze szczególnym uwzględnieniem produktów, takich jak:

- 1) Fundusze Inwestycyjne Otwarte (FIO);
- 2) Specjalistyczne Fundusze Inwestycyjne Otwarte (SFIO);
- 3) Fundusze Inwestycyjne Zamknięte (FIZ);
- 4) usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych (Asset Management);
- 5) Programy Systematycznego Inwestowania „Akumulacja Kapitału”;
- 6) Programy Oszczędnościowo-Inwestycyjne.

Veni S.A.

Spółka powołana została w celu restrukturyzacji majątku i kontynuacji działalności jednego z kredytobiorców Banku. Przedmiotem działalności Spółki jest produkcja i obróbka szkła i opakowań szklanych, sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów ceramicznych, porcelanowych.

ABC Finanse S.A. (dawniej: Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A.)

Spółka zajmowała się procesem organizacji nabycia Uzdrowisk, będąc jednocześnie stroną umów prywatyzacyjnych, w ramach których Grupa Kapitałowa nabyła udziały w trzech spółkach uzdrowiskowych. Po zmianach właścicielskich Spółka zajmuje się obrotem wierzytelnościami trudnymi.

Uzdrowisko Iwonicz S.A., Zakład Leczniczy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A., Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A.

Spółki prowadzą działalność uzdrowiskową i sanatoryjną. Na skutek przeprowadzonych działań w 2015 r. akcje trzech uzdrowisk: Zakład Leczniczy Uzdrowisko Nałęczów S.A., Uzdrowisko Konstancin - Zdrój S.A. oraz Uzdrowisko Iwonicz S.A. znajdują się w funduszu inwestycyjnym zamkniętym Uzdrowiska Polskie FIZ AN, natomiast akcje Uzdrowiska Kamień Pomorski S.A. znajdują się w dwóch funduszach: Contango 2 FIZ oraz Quantum 7 FIZAN. Obecnie opracowywana jest strategia działań restrukturyzacyjnych wobec uzdrowisk, mająca na celu zwiększenie przychodów uzdrowisk z działalności komercyjnej. Jednocześnie w 2015 r. Ministerstwo Skarbu Państwa potwierdziło, że inwestycje przeprowadzone w trzech uzdrowiskach (Uzdrowisko Iwonicz S.A.,

Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A., Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A.) wypełniają zapisy umów prywatyzacyjnych z 9 grudnia 2011 roku.

QRS Finanse S.A. oraz Con-Finance S.A.

Spółki powołane do prowadzenia holdingów finansowych.

FW Południe Sp. z o.o.

Spółka powołana do przygotowania, realizacji i bieżącej eksploatacji farm wiatrowych.

BPS Inwestycje 1 Sp. z o.o. oraz BPS Inwestycje 2 Sp. z o.o.

Spółki powołane w celu realizacji projektów budowlanych.

Rut – Pasz Sp. z o.o.

Spółka powołana do produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

V. SYTUACJA FINANSOWA I WYNIKI GRUPY KAPITAŁOWEJ

5.1. Rachunek zysków i strat

Grupa Kapitałowa Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w I półroczu 2016 r. wygenerowała wynik finansowy brutto w wysokości 102,1 mln zł oraz netto w kwocie 80,1 mln zł.

Wynik finansowy netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej wyniósł 79,5 mln zł.

Tabela 1. Podstawowe wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat (w tys. zł)

Wyszczególnienie	01.01.2015 – 30.06.2015	01.01.2016 – 30.06.2016	Zmiana 30.06.2016- 30.06.2015	Dynamika 30.06.2016/ 30.06.2015
Wynik z tytułu odsetek	127 042	113 978	-13 064	89,7%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	30 998	33 312	2 314	107,5%
Przychody z tytułu dywidend	1 679	1 091	-588	65,0%
Wynik na działalności inwestycyjnej, wycenie aktywów i zobowiązań finansowych oraz z pozycji wymiany	6 837	141 917	135 080	2075,7%
Wynik na działalności podstawowej	166 556	290 298	123 742	174,3%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	40 472	45 480	5 008	112,4%
Ogólne koszty administracyjne	175 551	182 155	6 604	103,8%
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów	-75 175	-51 520	23 655	68,5%
Wynik na działalności operacyjnej	-43 698	102 103	145 801	-
Udział w zyskach(stratach) jednostek podporządkowanych	366	0	-366	-
Wynik finansowy brutto	-43 332	102 103	145 435	-
Wynik finansowy netto	-36 373	80 079	116 452	-
Wynik finansowy netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	-31 213	79 511	110 724	-

Odnotowanie w bieżącym roku wyniku finansowego na tak wysokim poziomie było przede wszystkim efektem otrzymania przez podmiot dominujący, tj. Bank BPS S.A. w czerwcu br. przychodu związanego z rozliczeniem transakcji przejścia Visa Europe przez Visa Inc w kwocie 128,5 mln zł. Dodatkowo, w I półroczu 2016 r. uzyskano

korzystniejszy niż przed rokiem wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości (o 23,7 mln zł), co było rezultatem poprawy jakości zarządzania ryzykiem kredytowym oraz wzmożonych działań restrukturyzacyjno-wyndykacyjnych.

Wynik z tytułu odsetek

W I półroczu 2016 r. wynik z tytułu odsetek Grupy Kapitałowej wyniósł 114,0 mln zł i stanowił 89,7 % wielkości uzyskanej w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Niższy niż przed rokiem wynik odsetkowy był m.in. konsekwencją obniżki przez RPP stóp procentowanych w marcu 2015 r. o 0,5 pp. co skutkowało zawężeniem spreadu odsetkowego. Dodatkowo, odnotowano obniżenie rentowności niektórych produktów bankowych w jednostce dominującej. Niższą niż w roku poprzednim marżę odsetkową odnotowano przede wszystkim na:

- kredytach ogółem Banku, co było efektem stopniowej spłaty kredytów udzielanych w okresach korzystniejszych cen na rynku kredytowym;
- dłużnych papierach wartościowych, głównie na obligacjach korporacyjnych, komunalnych oraz obligacjach Skarbu Państwa, przy czym największy wpływ, ze względu na wysoki wolumen, miało obniżenie marży na obligacjach Skarbu Państwa. W drugim półroczu 2015 r. sprzedano część powyższych instrumentów o stałej stopie procentowej zakupione z rentownością ponad 4 %, realizując tym samym wynik z operacji finansowych. Odbudowanie portfela obligacji skarbowych zrealizowano poprzez zakup papierów z mniejszą niż sprzedane przychodowością, co przełożyło się również na obniżenie marży w następnych okresach.

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik z tytułu prowizji i opłat Grupy Kapitałowej w I półroczu 2016 r. ukształtował się na poziomie 33,3 mln zł i w porównaniu do wyniku osiągniętego w I półroczu 2015 r. zwiększył się o 2,3 mln zł, tj. o 7,5 %.

Wzrost wyniku z tytułu prowizji odnotowano przede wszystkim w zakresie:

- 1) rozliczeń pieniężnych, co związane było z wprowadzeniem począwszy od 2 marca 2015 r. opłaty za transakcje zasileń i odprowadzeń gotówkowych banków spółdzielczych oraz podwyższeniem tej opłaty z dniem 1 października 2015 r.;
- 2) kart płatniczych i kredytowych, co było rezultatem przełączenia bankomatów Banku do sieci Planet Cash. Bank nie otrzymuje przychodów interchange za transakcje kartami innych banków i jednocześnie nie ponosi opłat za obsługę bankomatów i transakcji w nich realizowanych. Zlikwidowane zostały również opłaty za dzierżawę tych urządzeń. Dodatkowo, nie są ponoszone koszty gotówki, serwisu i łączności do bankomatów. Nową pozycją natomiast, która pojawiła się po stronie kosztów jest miesięczny czynsz za bankomaty sieci Planet Cash zlokalizowane w placówkach Banku BPS.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend ukształtowały się na poziomie 1,1 mln zł i w porównaniu do wielkości uzyskanej w I półroczu 2015 roku były niższe o 0,6 mln zł.

Największy spadek przychodów odnotowano w przypadku dywidendy otrzymanej z KIR, co było wynikiem decyzji Zarządu Spółki o przeznaczeniu części wypracowanego zysku netto na zasilenie kapitałów własnych, tj. na rozwój Izby. Propozycja takiego podziału zysku związana była z realizacją budowy ośrodka obliczeniowego oraz ryzykiem ewentualnego opodatkowania usług KIR podatkiem VAT.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany oraz wynik na działalności inwestycyjnej

W I półroczu 2016 r. wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wraz z wynikiem z pozycji wymiany i wynikiem na działalności inwestycyjnej ukształtował się na poziomie 141,9 mln zł i przekroczył wynik uzyskany w analogicznym okresie ubiegłego roku o 135,1 mln zł. Było to przede wszystkim efektem uzyskania w czerwcu br. przez jednostkę dominującą, tj. Bank BPS S.A. przychodu w wysokości 128,5 mln zł, wynikającego z posiadanego udziału w Visa Europe, który został wypłacony członkom tej organizacji w związku z przejęciem Visa Europe przez Visa Inc. W wyniku rozliczenia transakcji Bank otrzymał kwotę 22,3 mln EUR płatną w gotówce oraz 8 097 sztuk uprzywilejowanych akcji serii C Visa Inc. Ponadto, na dzień rozliczenia transakcji Bank ujął w przychodach z operacji finansowych jako bieżącą wartość należności z tytułu odroczonej płatności kwotę 1,8 mln EUR.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto

Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto w I półroczu 2016 r. ukształtowały się na poziomie 45,5 mln zł i były wyższe niż przed rokiem o 5,0 mln zł, tj. o 12,4 %.

Wpływ na powyższą sytuację miał przede wszystkim wyższy niż przed rokiem wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji aktywów trwałych w jednostce dominującej. Bank realizuje proces restrukturyzacji sieci sprzedaży, polegający m.in. na zamykaniu nierentownych placówek. Na koniec czerwca ubiegłego roku wynik ze sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży Grupy wyniósł 13 tys. zł, podczas gdy na koniec czerwca br. 5,0 mln zł.

Koszty administracyjne Grupy

Ogólne koszty administracyjne Grupy w I półroczu br. ukształtowały się na poziomie 182,2 mln zł i w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku były wyższe o 6,6 mln zł, tj. o 3,8 %.

Tabela 2. Ogólne koszty administracyjne Grupy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	01.01.2015 – 30.06.2015	01.01.2016 – 30.06.2016	Zmiana 30.06.2016- 30.06.2015	Dynamika 30.06.2016/ 30.06.2015
Koszty świadczeń pracowniczych	81 567	85 423	3 856	104,7%
Koszty działania	73 805	68 176	-5 629	92,4%
Amortyzacja	19 937	27 515	7 578	138,0%
Pozostałe	242	1 041	799	430,2%
Ogólne koszty administracyjne	175 551	182 155	6 604	103,8%

Najwyższy kwotowy wzrost wydatków nastąpił w zakresie kosztów amortyzacji (o 7,6 mln zł). Było to przede wszystkim konsekwencją objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów, które nie były konsolidowane w I półroczu 2015 r. (w tym głównie objęcia Spółki Veni S.A., której koszty amortyzacji na koniec czerwca br. wyniosły 4,8 mln zł). Dodatkowo, zwiększenie powyższych kosztów odnotowano w jednostce dominującej (o 1,0 mln zł) i dotyczyło głównie amortyzacji wartości niematerialnych (rezultat rozliczenia zakończonych projektów informatycznych).

Wzrost wydatków w I półroczu 2016 r. odnotowano również w grupie kosztów świadczeń pracowniczych (o 3,9 mln zł), co związane było z objęciem konsolidacją nowych podmiotów. W jednostce dominującej powyższe koszty ukształtowały się na poziomie niższym niż w I półroczu 2015 r. o 0,9 mln zł.

Koszty działania Grupy Kapitałowej po I półroczu 2016 r. wyniosły 68,2 mln zł i w porównaniu do poziomu odnotowanego przed rokiem obniżyły się o 5,6 mln zł. Największy wpływ na zaistniałą sytuację miał spadek kosztów w dwóch jednostkach zależnych oraz w Banku BPS S.A.

Wskaźnik C/I obrazujący pokrycie ogólnych kosztów administracyjnych Grupy wynikiem z działalności podstawowej wraz z pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi w I półroczu 2016 r. wyniósł 54,2 %, podczas gdy w tym samym okresie ubiegłego roku ukształtował się na poziomie 84,8 %.

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów

W I półroczu 2016 r. wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wyniósł minus 51,5 mln zł, podczas gdy w analogicznym okresie ubiegłego roku ukształtował się na poziomie minus 75,2 mln zł.

Tabela 3. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe (w tys. zł)

Wyszczególnienie	01.01.2015 – 30.06.2015	01.01.2016 – 30.06.2016	Zmiana 30.06.2016- 30.06.2015	Dynamika 30.06.2016/ 30.06.2015
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zob. pozabilansowe, z tego:	-75 175	-51 520	23 655	68,5%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-57 908	-41 838	16 070	72,2%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-19 387	-1 126	18 261	5,8%
Należności z tytułu leasingu finansowego	-133	-3 714	-3 581	2792,5%
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	-426	-387	39	90,8%
Wartości niematerialne	0	-4 732	-4 732	-
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1 421	1 089	-332	76,6%
Pozostałe	1 258	-812	-2 070	-

Korzystniejszy niż przed rokiem wynik z tytułu odpisów był rezultatem dokonania niższych odpisów z tytułu utraty wartości głównie na kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz na aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Było to m.in. związane z prowadzeniem przez podmiot dominujący Grupy - Bank szeregu działań mających na celu zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym oraz restrukturyzacyjno-windykacyjnych.

5.2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej

5.2.1. Aktywa

Według stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. aktywa ogółem Grupy Kapitałowej wyniosły 18,1 mld zł i w porównaniu do poziomu odnotowanego na koniec 2015 r. były wyższe o 0,2 mld zł, tj. o 1,3 %.

Tabela 4. Aktywa Grupy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016-31.12.2015	30.06.2016/31.12.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 357 143	816 718	-540 425	60,2%
Należności od innych banków	943 857	916 798	-27 059	97,1%
Pochodne instrumenty finansowe	6 133	8 034	1 901	131,0%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	69 602	46 385	-23 217	66,6%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 096 437	7 153 629	57 192	100,8%
Należności z tytułu leasingu finansowego	272 295	242 397	-29 898	89,0%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i utrzymywane do terminu zapadalności	7 264 006	8 020 052	756 046	110,4%
Zapasy	20 540	29 613	9 073	144,2%
Rzeczowe aktywa trwale oraz wartości niematerialne	679 024	672 752	-6 272	99,1%
Pozostałe aktywa	174 397	210 036	35 639	120,4%
Aktywa razem	17 883 434	18 116 414	232 980	101,3%

Największy wpływ na wzrost poziomu aktywów Grupy Kapitałowej, miało zwiększenie o 0,8 mld zł, tj. o 10,4 % stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności. Było to w głównej mierze związane z realizacją założeń planu finansowego i programu naprawczego przez jednostkę dominującą, tj. Bank BPS S.A. Lokując pozyskane środki, stosowano przede wszystkim zasadę efektywnego i bezpiecznego zarządzania płynnością Zrzeszenia z uwzględnieniem wszystkich rekomendacji i regulacji nadzorczych.

Według stanu na 30.06.2016 r. kredyty i pożyczki udzielone klientom wyniosły 7,2 mld zł i w stosunku do poziomu odnotowanego na koniec 2015 r. zwiększyły się o 57,2 mln zł tj. o 0,8 %.

Tabela 5. Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016-31.12.2015	30.06.2016/31.12.2015
W rachunku bieżącym	449 285	577 960	128 675	128,6%
W rachunku kredytowym	5 920 338	5 727 012	-193 326	96,7%
- klienci korporacyjni	3 850 873	3 564 759	-286 114	92,6%
- rolnicy	581 279	569 328	-11 951	97,9%
- przedsiębiorcy indywidualni	346 645	342 613	-4 032	98,8%
- osoby fizyczne	916 676	973 633	56 957	106,2%
- instytucje rządowe i samorządowe	224 865	276 679	51 814	123,0%
Dłużne papiery wartościowe	261 425	248 918	-12 507	95,2%
Skupione wierzytelności	336 706	363 551	26 845	108,0%
Pozostałe należności	128 683	236 188	107 505	183,5%
Razem kredyty i pożyczki netto	7 096 437	7 153 629	57 192	100,8%

Niewielki wzrost portfela kredytowego w I półroczu 2016 r. wynikał przede wszystkim z obniżenia stanu kredytów udzielonych przez Grupę w segmencie klientów korporacyjnych, co było następstwem utraty w bieżącym roku kilku ważnych klientów Banku BPS S.A. oraz istotnym zmniejszeniem zaangażowania przez kolejnych. Wzrost wolumenu kredytów odnotowano natomiast w grupie osób fizycznych, co było m.in. efektem intensyfikacji działań

nakierowanych na zwiększenie sprzedaży kredytów mieszkaniowych oraz w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, co było rezultatem wzmożonych działań w zakresie finansowania Jednostek Samorządu Terytorialnego. W I półroczu br. nastąpiło również zwiększenie pozostałych należności Banku. W segmencie tym w bieżącym roku ewidencjonowane są należności Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS stanowiące wkład pieniężny na fundusz zabezpieczający.

5.2.2. Pasywa

Na koniec I półrocza 2016 r. w pasywach Grupy zobowiązania stanowiły 95,6 %, natomiast kapitał własny 4,4 %.

Tabela 6. Pasywa Grupy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016 - 31.12.2015	30.06.2016/ 31.12.2015
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	42	88	46	209,5%
Zobowiązania wobec banków	13 633 600	13 563 832	-69 768	99,5%
Pochodne instrumenty finansowe	3 419	2 309	-1 110	67,5%
Zobowiązania wobec klientów	1 956 757	2 317 992	361 235	118,5%
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 356 490	1 226 673	-129 817	90,4%
Pozostałe zobowiązania ¹	187 852	195 704	7 852	104,2%
Rezerwy ²	22 038	20 713	-1 325	94,0%
Zobowiązania razem	17 160 198	17 327 311	167 113	101,0%
Kapitał własny ogółem	723 236	789 103	65 867	109,1%
Pasywa razem	17 883 434	18 116 414	232 980	101,3%

¹ w tym zobowiązania podatkowe

² w tym rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Dominującym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej były przede wszystkim środki zdeponowane przez zrzeszone banki spółdzielcze w Banku BPS S.A. Na dzień 30 czerwca 2016 r. zobowiązania wobec banków wyniosły 13,6 mld zł i w porównaniu do stanu uzyskanego na koniec poprzedniego roku zmniejszyły się o 69,8 mln zł, tj. o 0,5 %. Banki spółdzielcze w I półroczu bieżącego roku zwiększały swoje zaangażowanie głównie w papiery wartościowe, lokując tym samym mniej środków w Banku Zrzeszającym.

Niższy stan odnotowano również w przypadku zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Według stanu na 30.06.2016 r. omawiane zobowiązania wyniosły 1,2 mld zł i na przestrzeni 6 miesięcy bieżącego roku obniżyły się o 129,8 mln zł.

Tabela 7. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016 - 31.12.2015	30.06.2016/ 31.12.2015
Bankowe Papiery Wartościowe oferowane BS-om	1 003 405	782 037	-221 368	77,9%
Zobowiązania podporządkowane	353 085	444 636	91 551	125,9%
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 356 490	1 226 673	-129 817	90,4%

Stan bilansowy Bankowych Papierów Wartościowych na 30 czerwca 2016 r. wyniósł 782,0 mln zł i był niższy niż na koniec poprzedniego roku o 221,4 mln zł, tj. o 22,1 %. Powyższa sytuacja wynikała z faktu, iż w pierwszych

miesiącach bieżącego roku jednostka dominująca, tj. Bank BPS S.A. nie oferował bankom spółdzielczym powyższych instrumentów, w związku z przeprowadzoną w I kwartale br. emisją akcji własnych i obligacji podporządkowanych. Natomiast w kwietniu i maju br. nie emitowano omawianych zobowiązań, gdyż Bank nie udostępnił jeszcze Sprawozdania finansowego za 2015 r., co było wymogiem formalnym niezbędnym do przeprowadzenia emisji. Emisja bankowych papierów wartościowych została przeprowadzona w czerwcu br. na kwotę 600,0 mln zł, w tym 400 mln zł stanowiły obligacje 3-miesięczne oraz 200 mln zł obligacje 6-miesięczne.

Na koniec czerwca 2016 r. zobowiązania podporządkowane ukształtowały się na poziomie 444,6 mln zł i w porównaniu do stanu na koniec 2015 r. były wyższe o 91,6 mln zł, tj. o 25,9%. Było to efektem przeprowadzenia przez jednostkę dominującą w marcu br. emisji dziesięcioletnich obligacji w kwocie 83,9 mln zł. W dniu 17 czerwca 2016 r. Bank BPS S.A. otrzymał zgodę KNF na zaliczenie środków pochodzących z powyższej emisji do kapitału Tier II.

Zobowiązania Grupy wobec klientów ukształtowały się na poziomie 2,3 mld zł, tj. wyższym niż na koniec 2015 r. o 0,4 mld zł, tj. o 18,5%.

Tabela 8. Zobowiązania wobec klientów Grupy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016 - 31.12.2015	30.06.2016/ 31.12.2015
Klienci korporacyjni	555 071	897 233	342 162	161,6%
Rolnicy	41 341	43 716	2 375	105,7%
Przedsiębiorcy indywidualni	97 138	91 447	-5 691	94,1%
Osoby fizyczne	933 811	963 389	29 578	103,2%
Instytucje rządowe i samorządowe	170 421	180 627	10 206	106,0%
Pozostałe podmioty	158 975	141 580	-17 395	89,1%
Zobowiązania wobec klientów	1 956 757	2 317 992	361 235	118,5%

W I półroczu 2016 roku znaczny wzrost zobowiązań odnotowano w grupie klientów korporacyjnych (o 0,3 mld zł). Było to rezultatem utrzymywania od początku bieżącego roku środków Spółdzielni zarządzającej Systemem Ochrony Instytucjonalnej Zrzeszenia BPS. Na prowadzonym przez jednostkę dominującą rachunku Spółdzielni gromadzone są środki Funduszu Zabezpieczającego, tj. składki i wkłady pieniężne, a także inne środki niezbędne do prowadzenia bieżącej działalności przez tę jednostkę.

W omawianym okresie nastąpiło również zwiększenie kapitałów własnych Grupy o 65,9 mln zł. Wpływ na powyższą sytuację miała przeprowadzona przez Bank w I kwartale 2016 roku emisja 26,3 mln szt. akcji serii O, P, R i S o łącznej wartości 65,8 mln zł.

VI. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM WŁASNYM

W I półroczu 2016 r. funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Grupie Kapitałowej opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;

- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym;
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (z późn. zm.);
- 4) Uchwała KNF Nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku.

W Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie „Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A.” oraz „Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A.”, jak również instrukcji „Organizacja procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.”. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne. Podstawową miarą stosowaną do pomiaru adekwatności kapitałowej są współczynniki kapitałowe.

Tabela 9. Adekwatność kapitałowa Grupy Kapitałowej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016- 31.12.2015	30.06.2016/ 31.12.2015
Kapitał Tier I	453 952	489 267	35 315	107,8%
Kapitał Tier II	303 440	371 742	68 302	122,5%
Fundusze własne ogółem	757 392	861 009	103 617	113,7%
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, z tego:	8 686 242	8 656 708	-29 534	99,7%
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	7 774 145	7 709 825	-64 320	99,2%
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	884 604	917 118	32 514	103,7%
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka rynkowego	26 244	28 217	1 973	107,5%
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	1 249	1 548	299	123,9%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	5,2%	5,7%	0,5 pp.	-
Łączny współczynnik kapitałowy	8,7%	9,9%	1,2 pp.	-

Według stanu na 30.06.2016 r. fundusze własne Grupy Kapitałowej ukształtowały się na poziomie 861,0 mln zł i w porównaniu do stanu odnotowanego na koniec 2015 r. zwiększyły się o 103,6 mln zł, tj. o 13,7 %.

Wzrost funduszy własnych był przede wszystkim rezultatem zrealizowanego w I półroczu 2016 r. wzmocnienia kapitałowego w formie emisji akcji oraz obligacji podporządkowanych przez podmiot dominujący. Bank BPS S.A. w I kwartale 2016 r. wyemitował 26,3 mln szt. akcji własnych o łącznej wartości 65,8 mln zł, które po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego i odliczeniu kosztów emisji, zaliczone zostały do kapitału podstawowego Tier I. Dodatkowo, w marcu br. przeprowadzono emisję obligacji podporządkowanych w wysokości 83,9 mln zł, a środki z niej pochodzące zasiliły kapitał Tier II Banku. Równocześnie, nastąpiło zmniejszenie kapitału Tier II o 17,9 mln zł w efekcie amortyzacji zobowiązań podporządkowanych wyemitowanych w latach poprzednich.

Istotny wpływ na wartość kapitału Tier I Grupy Kapitałowej miał spadek wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży. W czerwcu br. w wyniku sfinalizowania transakcji związanej z połączeniem organizacji płatniczych Visa Inc. z Visa Europe, Bank BPS S.A. jako posiadacz udziału w Visa Europe otrzymał ekwiwalent finansowy w formie pieniężnej oraz w formie akcji uprzywilejowanych. Przychody z omawianej transakcji

zaliczone zostały do rachunku wyników, jednocześnie wyksięgowano dodatnią wycenę związaną z przeszacowaniem wartości akcji VISA Europe.

Przy wyliczaniu kwot ekspozycji na ryzyko, Grupa Kapitałowa stosuje:

- w zakresie ryzyka kredytowego – metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- w zakresie ryzyka operacyjnego – metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach);
- w obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej – metody standardowe w zgodzie z wymogami regulacyjnymi określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko ukształtowała się na poziomie 8 656,7 mln zł i w porównaniu do wielkości osiągniętej na koniec 2015 r. była niższa o 29,5 mln zł, w tym kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe o 64,3 mln zł. Jednocześnie, na poziomie wyższym ukształtowała się kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne, rynkowe oraz z tytułu korekty wyceny kredytowej odpowiednio o 32,5 mln zł, 2,0 mln zł i 0,3 mln zł.

Według stanu na 30.06.2016 r. łączny współczynnik kapitałowy oraz współczynnik kapitału Tier I ukształtowały się na poziomach 9,9 % oraz 5,7 % i były wyższe od uzyskanych na koniec roku 2015 odpowiednio o 1,2 pp. i 0,5 pp.

Grupa Kapitałowa nie spełniła wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. b Rozporządzenia 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, tj. wymogu określonego dla współczynnika kapitału Tier I na poziomie 6,0 %.

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Uchwałą Nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 r., w oparciu o wewnętrzną Instrukcję funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Na dzień 30 czerwca 2016 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, rynkowe, stopy procentowej w księdze bankowej, płynności, kapitałowe oraz modeli. Łączna kwota kapitału wewnętrznego oszacowana została na poziomie 743,2 mln zł, a relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych wyniosła 86,3 %.

VII. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

7.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość wystąpienia strat spowodowanych nie wywiązaniem się z warunków zawartych umów przez kontrahentów poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. Ryzyko to identyfikowane jest w Grupie Kapitałowej, zarówno w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej, jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej odbywa się w oparciu o odpowiednie regulacje wewnętrzne pozwalające na identyfikację, pomiar i monitorowanie ryzyka. Spółki zależne są również

zobowiązane do posiadania rekomendowanych przez Bank regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, w zależności od swojej specyfiki działania.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej następuje m.in. poprzez:

- 1) właściwą ocenę ryzyka;
- 2) skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego zarówno wobec pojedynczego klienta, jak również całego portfela kredytowego;
- 3) ostrożnościowe podejście do ryzyka (m.in. identyfikacja oraz ocena aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka kredytowego, preferowanie płynnych zabezpieczeń o wysokiej jakości, stosowanie metod ograniczenia ryzyka).

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi, oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

W zakresie portfela kredytowego Grupa Kapitałowa zarządza ryzykiem na poziomie skonsolidowanym, tj.:

- 1) zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań, zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów;
- 2) stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut;
- 3) identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny poziomu ryzyka kredytowego, związanego z tymi koncentracjami;
- 4) raportuje jakość portfela kredytowego Banku oraz tych podmiotów Grupy Kapitałowej, których działalność obciążona jest ryzykiem kredytowym.

Podstawowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym wyznacza polityka kredytowa. W ramach jej realizacji, działania Grupy Kapitałowej koncentrowały się na poprawie jakości oraz struktury portfela kredytowego, w tym w szczególności na:

- 1) zmniejszeniu poziomu akceptowalnego ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu;
- 3) intensyfikacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 4) zmniejszeniu jednostkowych ekspozycji i ryzyka koncentracji.

Na jakość portfela kredytowego Grupy Kapitałowej bezpośredni wpływ wywiera portfel kredytowy jednostki dominującej. Według stanu na 30.06.2016 r. udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kredytach i pożyczkach udzielonych klientom niebankowym ogółem wyniósł 28,8 % i w porównaniu do wskaźnika uzyskanego na koniec 2015 roku pogorszył się o 0,5 pp.

Tabela 10. Główne wskaźniki jakości kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy Kapitałowej

Wyszczególnienie	31.12.2015	30.06.2016	Zmiana	Dynamika
			30.06.2016-31.12.2015	30.06.2016/31.12.2015
Kredyty i pożyczki z utratą wartości* (w tys. zł)	2 275 562	2 356 066	80 504	103,5%
Kredyty z utratą wartości/Kredyty i pożyczki ogółem*	28,3%	28,8%	0,5 pp.	-
Wartość odpisów na kredyty i pożyczki z utratą wartości (w tys. zł)	601 058	637 944	36 886	106,1%
Odpisy z tytułu utraty wartości / portfel kredytowy z utratą wartości	26,4%	27,1%	0,7 pp.	-

* bez pomniejszenia o odpis na odsetki bilansowe

W ciągu 6 miesięcy bieżącego roku w Grupie odnotowano wzrost portfela kredytów i pożyczek niepracujących o 80,5 mln zł. Było to głównie wynikiem przeklasyfikowania w jednostce dominującej kilku dużych ekspozycji kredytowych.

W I półroczu 2016 r. w jednostce dominującej, tj. w Banku BPS S.A. kontynuowano prace, mające na celu zmniejszenie poziomu ryzyka kredytowego oraz poprawę jakości i struktury portfela kredytowego. W związku z tym zrealizowano następujące zadania m.in.:

- 1) rozdzielono funkcję pomiaru ryzyka od działalności operacyjnej w zakresie nowych transakcji kredytowych (ocena ryzyka kredytowego przejęta została przez Pion Ryzyka, co pozwoliło na wprowadzenie jednolitego podejścia do oceny kredytobiorców przez bezstronnego analityka kredytowego);
- 2) zakończono budowę narzędzia informatycznego wspomagającego centralną obsługę wniosków kredytowych;
- 3) wzmocniono kontrolę nad obszarem ryzyka koncentracji (opracowany został dodatkowy miernik tzw. Wskaźnik L_Zaan obrazujący łączny udział zaangażowania bilansowego i pozabilansowego dla 10, 30 oraz 50-ciu największych ekspozycji w całym portfelu kredytowym Banku);
- 4) wprowadzono procesowe podejście do analizy kredytowej, polegające na zapewnieniu przez analityka skróconego czasu do przygotowania decyzji kredytowej dla poszczególnych rodzajów wniosków (powyższe podejście pozwoli na wyłonienie najlepszych klientów generujących odpowiednio niższe ryzyko kredytowe przy zapewnieniu standardu rynkowego);
- 5) powołano w Banku zespół ds. wyceny zabezpieczeń, który dodatkowo weryfikuje wartość zabezpieczeń uwzględnionych w analizie kredytowej;
- 6) wdrożono model ratingowy dla portfela jednostek samorządu terytorialnego;
- 7) wprowadzono specjalne oprogramowanie do gromadzenia danych finansowych klientów Banku, w celu późniejszego ich wykorzystania przy ponownej ocenie oraz podczas budowy nowych modeli ryzyka kredytowego z wykorzystaniem danych o lepszej jakości.

7.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności definiowane jest przez Grupę Kapitałową jako niebezpieczeństwo pojawienia się braku zdolności do terminowej realizacji zobowiązań i wynikającej z powyższego faktu potencjalnej konieczności przeprowadzania sprzedaży aktywów na niekorzystnych warunkach lub poniesienia dodatkowych kosztów pozyskania zewnętrznego finansowania.

Dlatego też, zarządzanie płynnością Grupy Kapitałowej ma celu kształtowanie i utrzymywanie płynności w sposób i w wielkościach adekwatnych do rodzaju i skali prowadzonej działalności oraz zapewnianie dostępu do środków finansowych w kwocie zabezpieczającej pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na nie ze strony klientów Grupy, w tym zrzeszonych banków spółdzielczych.

Płynność finansowa Banku i Grupy Kapitałowej w głównej mierze kształtowana jest przez depozyty przyjmowane od banków spółdzielczych, angażowane przez Departament Skarbu Banku przede wszystkim w bezpieczne i płynne instrumenty dłużne emitowane przez NBP i Skarb Państwa. W mniejszym kwotowo stopniu aktywa Grupy Kapitałowej są finansowane także depozytami składanymi przez klientów niebankowych, w szczególności stabilną częścią salda środków utrzymywanych na rachunkach bieżących i terminowych osób prywatnych i podmiotów gospodarczych.

Realizując funkcje zrzeczeniowe Bank wspiera zrzeszone banki spółdzielcze w utrzymaniu płynności, wykorzystując w tym celu ofertę produktową dla zrzeszonych banków, obejmującą:

- 1) limity zaangażowania, w ramach których bankom spółdzielczym przyznawane są m.in. limity dla lokat udzielanych na zasadach międzybankowego rynku pieniężnego, limity dopuszczalnego debetu, kredyty płynnościowe i stabilizacyjne oraz limity operacyjne na międzybankowym rynku pieniężnym;
- 2) obrót papierami wartościowymi Skarbu Państwa i bonami pieniężnymi NBP.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z obowiązującymi procedurami, prowadzony jest dzienny pomiar, monitorowanie i raportowanie płynności finansowej oparty o:

- 1) analizy wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, pozwalające na efektywne zagospodarowywanie środków, z uwzględnieniem obowiązku utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone banki spółdzielcze;
- 2) wyliczanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizy luk płynności i kalkulacje wskaźników płynnościowych, w tym nadzorczych norm płynności KNF i wskaźnika LCR.

Zabezpieczeniu bieżących i hipotetycznych potrzeb płynnościowych Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych oraz prowadzeniu działalności w ramach zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko płynności, służy utrzymywanie przez Bank odpowiednio wysokiego salda aktywów płynnych, w skład którego wchodzi przede wszystkim łatwo zbywalne skarbowe papiery dłużne i bony pieniężne. Według stanu na 30 czerwca 2016 r. wartość aktywów płynnych Banku wyniosła 6 253,1 mln zł i stanowiła 112 % wymaganego minimalnego ich poziomu. Dla porównania, na koniec 2015 r. wartość środków płynnych oszacowano na kwotę 6 057,7 mln zł, tj. stanowiącą 136 % obowiązującego limitu. Nadwyżka aktywów o wysokim stopniu płynności (tj. sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności) nad niestabilnymi środkami obcymi wyliczona w ramach nadzorczych miar płynności ukształtowała się na koniec I półrocza br. na poziomie 3 509,8 mln zł, wobec 1 504,6 mln zł pół roku wcześniej, przy wymaganej minimalnej wartości miary M1 równej 0. Wskaźnik LCR skalkulowano z kolei na 79,9 %, wobec 60,5 % na koniec 2015 r. i przy obowiązującym w roku 2016 minimum na poziomie 70,0 %.

Zgodnie z wymogami systemu informacji zarządczej, narażenie Grupy Kapitałowej na ryzyko płynności podlega monitorowaniu, analizie i ocenie, prowadzonych przez Bank BPS S.A. w oparciu o dane przekazywane przez spółki Grupy oraz raportowanych Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej nie rzadziej niż co kwartał.

7.3. Ryzyko rynkowe

Pojęciem ryzyka rynkowego, identyfikowanego w księdze bankowej i handlowej, określa się ryzyko poniesienia przez Grupę straty na bilansowych i pozabilansowych instrumentach finansowych, na skutek niekorzystnych zmian parametrów rynkowych, w szczególności stóp procentowych, kursów walut i notowań instrumentów rynku kapitałowego.

W działalności Grupy Kapitałowej za szczególnie istotne uznawane jest ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe i ryzyko cenowe.

Najważniejszym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian parametrów rynkowych na wyniki finansowe i adekwatność kapitałową Grupy Kapitałowej, przy równoczesnym zapewnieniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej obejmuje jego pomiar, monitorowanie, limitowanie i kontrolę, realizowane z wykorzystaniem m.in. następujących metod:

- 1) modeli wartości zagrożonej (VaR), zakładających 99 % przedział ufności oraz określony w procedurach wewnętrznych okres utrzymywania danego portfela;
- 2) analiz luki stopy procentowej, będących zestawieniem oprocentowanych aktywów i pasywów bilansowych oraz pozycji pozabilansowych;
- 3) analiz wrażliwości (BPV), zakładających zmianę czynników ryzyka o 1 punkt bazowy;
- 4) analiz scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko rynkowe jest monitorowana i oceniana przez Bank BPS S.A. w oparciu o dane przekazywane przez spółki Grupy i raportowana co najmniej kwartalnie Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej w ramach systemu informacji kierowniczej.

7.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia straty, wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne jest identyfikowane *ex ante* (zdarzenia potencjalne), poprzez proces samooceny ryzyka oraz *ex post* (zdarzenia rzeczywiste i incydenty) poprzez ewidencję zdarzeń operacyjnych.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego mierzony jest za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI), przy czym definicje wskaźników opracowywane są w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego;
- 2) zabezpieczenia fizyczne;
- 3) ubezpieczenia.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko operacyjne podlega monitoringowi i ocenie, które są prowadzone przez Bank BPS S.A. w oparciu o informacje przekazywane przez spółki Grupy i jest kwartalnie raportowana w ramach systemu informacji kierownictwa Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej.

W 2016 r. rozpoczęto proces wdrażania nowych funkcjonalności w systemie wspierającym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej. W II kwartale 2016 r. podpisano aneks w zakresie rozbudowy

powyższego systemu. Projekt przewiduje m.in. wdrożenie zmiany w module KRI w zakresie definiowania i raportowania wskaźników KRI. Zmiana ta znacznie usprawni proces zarządzania ryzykiem operacyjnym.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA I PUBLIC RELATIONS

Działania marketingowe i public relations prowadzone w I połowie 2016 roku nastawione były na wzmocnienie wizerunku banków spółdzielczych z Grupy BPS oraz zwiększenie rozpoznawalności marki „Grupy BPS”.

Grupa BPS ściśle współpracowała z mediami, informując o najważniejszych wydarzeniach i osiągnięciach swoich podmiotów. Budowano pozytywną reputację, m.in. poprzez wystąpienia w mediach, udział przedstawicieli Grupy BPS w branżowych konferencjach poświęconych tematyce bankowej i finansowej. Wygenerowano publikacje w dzienniku „Rzeczpospolita”, „Super Express”, w tygodniku „Gość Niedzielny”, w portalach internetowych.

Podmioty Grupy BPS prezentowane były w magazynie „Bank Wspólnych Sił”, który promuje sektor bankowości spółdzielczej oraz stanowi ważne narzędzie komunikacji dla pracowników Grupy Kapitałowej oraz banków spółdzielczych zrzeszonych z Bankiem BPS. Produkty spółek BPS TFI oraz BPS Faktor promowane były w działaniach marketingowych w oddziałach Banku BPS oraz na stronie internetowej Banku. Bank przygotował dla klientów ofertę kredytu gotówkowego w połączeniu z propozycją pobytu w Uzdrowisko Konstancin-Zdrój.

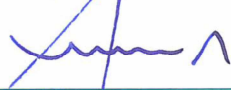

IX. PLANY GRUPY NA PRZYSZŁOŚĆ

Działania podejmowane przez Grupę Kapitałową Banku BPS S.A. ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę adekwatności kapitałowej oraz zwiększenie poziomu efektywności działania. Dlatego też, w 2016 r. realizowane są zadania polegające głównie na:

- 1) zwiększeniu poziomu funduszy własnych, przy jednoczesnej optymalizacji rozmiarów prowadzonej działalności kredytowej i inwestycyjnej;
- 2) poprawie rentowności działania między innymi w efekcie zmian organizacyjnych skutkujących ograniczeniem kosztów funkcjonowania podmiotów Grupy;
- 3) poprawie jakości portfela kredytowego poprzez:
  - a) obniżenie poziomu ryzyka kredytowego dla nowych transakcji, jako efekt między innymi zakładanego zmniejszenia jednostkowych ekspozycji i ryzyka koncentracji oraz skrócenia średniego terminu wymagalności portfela kredytowego,
  - b) zwiększenie efektywności procesów restrukturyzacyjno-windykacyjnych.

Prowadzone są również działania restrukturyzacyjne mające na celu uproszczenie struktury Grupy oraz uporządkowanie sposobu zarządzania w poszczególnych spółkach. Trwają prace nad opracowaniem nowej Strategii działania Grupy Kapitałowej Banku BPS, w której określone zostaną nowe, adekwatne do obecnej i przyszłej sytuacji gospodarczej kierunki rozwoju strategicznego, zarówno Banku jak i spółek Grupy Kapitałowej. Strategia będzie w szczególności koncentrować się na funkcjonowaniu Banku jako podmiotu dominującego Grupy Kapitałowej oraz będzie zawierać szczegółowy plan w zakresie restrukturyzacji podmiotów zależnych, współzależnych i stowarzyszonych.

Podpisy Członków Zarządu Banku BPS S.A.

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Podpis
<i>Zdzisław Kupczyk</i>	<i>Prezes Zarządu</i>	
<i>Artur Adamczyk</i>	<i>Wiceprezes Zarządu</i>	
<i>Piotr Chrzanowski</i>	<i>Wiceprezes Zarządu</i>	
<i>Dariusz Olkiewicz</i>	<i>Wiceprezes Zarządu</i>	

Warszawa, 28 września 2016 roku.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. zawiera 31 ponumerowanych stron.